

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	9
--------------------	---

Rozdział I

Stanisław Markiewicz (1839–1911): twórca kolonii letnich dla dzieci	17
--	-----------

1. Kształcenie i początek pracy zawodowej	18
2. Działalność publicystyczno-społeczna	19
3. Troska o poprawę warunków życia ubogich rzemieślników	23
4. Zainteresowanie losem ubogich dzieci i młodzieży	28
5. Propagowanie idei kolonii letnich w polskim społeczeństwie	35
6. Powstanie Towarzystwa Kolonii Letnich	39
7. Pierwsze kolonie letnie	40
8. Organizacja kolonii letnich	41
8.1. Wybór miejsca na kolonie	41
8.2. Kwalifikowanie dzieci	42
8.3. Wyposażenie dzieci jadących na kolonie	44
8.4. Opiekunowie kolonii i dozorczy dzieci	44
8.5. Wyżywienie na koloniach	49
8.6. Praca fizyczna na koloniach	52
8.7. Nauczanie na koloniach	52
9. Rezultaty wakacyjnego wyjazdu	53
10. Dalszy rozwój kolonii letnich	56
Literatura	64

Rozdział II

Henryk Jordan (1842–1907): organizator parku gier i zabaw	67
--	-----------

1. Życie i działalność zawodowo-społeczna	68
---	----

2.	Park dla dzieci i młodzieży – dzieło życia Henryka Jordana	74
2.1.	Rola gier i zabaw na świeżym powietrzu	76
2.2.	Geneza powstania parku	80
2.3.	Położenie i wygląd parku	81
2.4.	Organizacja zajęć w parku	87
2.5.	Wychowawcze znaczenie śpiewu	90
2.6.	Kąpiele natryskowe i ślizgawka	91
2.7.	Pułk Dzieci Krakowskich	91
2.8.	Praca z młodzieżą rzemieślniczą	93
2.9.	Wychowanie przez pracę fizyczną	95
2.10.	Rola przewodników młodzieży w parku	95
3.	Park Jordana w oczach współczesnych	98
4.	Dalsze losy parku Jordana	101
5.	Znaczenie Jordanowskiej koncepcji wychowania	104
	Literatura	105

Rozdział III

Ks. Bronisław Markiewicz (1842–1912): opiekun opuszczonej młodzieży	109	
1.	Pierwsze lata życia i początek działalności społecznej	110
2.	Pobudki skłaniające ks. Markiewicza do zajęcia się opuszczoną młodzieżą . . .	116
3.	Zakład wychowawczy w Miejscu Piastowym	116
4.	Powstanie Towarzystwa „Powściągliwość i Praca”	123
5.	Zakład w Pawlikowicach	126
6.	Czasopismo „Powściągliwość i Praca” organem prasowym Towarzystwa	127
7.	Główne założenia koncepcji pedagogicznej ks. Markiewicza	131
7.1.	Rodzina najlepszym środowiskiem wychowawczym dla dzieci i młodzieży	131
7.2.	Kategorie dzieci opuszczonych	132
7.3.	Rola wychowawcy w zakładach dla młodzieży opuszczonej i osieroconej	135
7.4.	Zasada powściągliwości i pracy podstawą systemu wychowawczego ks. Markiewicza	137
7.4.1.	Powściągliwość	138
7.4.2.	Praca fizyczna wychowanków	144
7.5.	Nauka w zakładach wychowawczych ks. Markiewicza	152
7.6.	Wychowanie religijne	155
7.7.	Odpozynek i rekreacja	156

7.8. Metody oddziaływań wychowawczych w zakładach ks. Markiewicza . . .	158
7.8.1. Stosowanie kar	162
7.8.2. Stosowanie nagród	166
8. Wychowankowie zakładów ks. Markiewicza	166
9. Byli wychowankowie zakładów	168
10. Książd Markiewicz i jego zakłady we wspomnieniach współpracowników, wychowanków i potomnych	169
Literatura	173

Rozdział IV

Kazimierz Jeżewski (1877–1948): założyciel gniazd sierocych i wiosek

kościuszkowskich	179
1. Życie i początek działalności pedagogicznej	180
2. Utworzenie Towarzystwa Gniazd Sierocych	181
3. Geneza gniazd sierocych	184
4. Koncepcja gniazda sierocego	186
4.1. Wygląd i wyposażenie gniazda	187
4.2. Pierwsze gniazda	189
5. Powstanie koncepcji wioski centralnej – ogniska gniazd.	191
6. Organizacja wioski kościuszkowskiej	195
7. Utworzenie pierwszej wioski kościuszkowskiej.	198
8. Główne założenia koncepcji gniazd sierocych i wiosek kościuszkowskich	200
8.1. Rodzice w gniazdach – dobrzy gospodarze	200
8.2. Prawa i obowiązki rodziców w gniazdach.	204
8.3. Usuwanie opiekunów gniazda	210
8.4. Dzieci kierowane do gniazd.	211
8.5. Wyżywienie i ubieranie dzieci.	214
8.6. Metody wychowania gniazdowego.	215
8.7. Rozkład dnia w gniazdach	217
8.8. Praca fizyczna w gniazdach	217
8.9. Nauka w gniazdach	221
9. Wychowanie pogniazdowe – kształcenie zawodowe	222
10. Fundusz kształcenia zawodowego	227
11. Związek Gnieździaków.	230
12. Znaczenie społeczne gniazd sierocych	232
13. Opinie współczesnych Jeżewskiemu na temat gniazd sierocych.	235
Literatura	237

Zakończenie	243
Aneks	247
Stanisław Markiewicz	
<i>Chcemy mieć kolonie letnie dla ubogich dzieci</i>	247
Henryk Jordan	
<i>O zabawach młodzieży</i>	250
Ks. Stanisław Paweł Maciątek	
<i>Żywot ks. Bronisława Markiewicza założyciela zakładów wychowawczych dla sierot i opuszczonej młodzieży</i>	254
Józef Weyssenhoff	
Gniazda sieroce	256